

Yrkande
Särskild yttrande
2022-11-18

MP, V, S, M, L, D, C
KD
2.2.2

Yrkande angående – Återrapportering av uppdraget att överlämna driften av Bergums fritidslantgård till en förening

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsens uppdrag 2020-02-05 § 88 till stadsledningskontoret att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening avslutas.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Ansvar för Bergums fritidslantgård överförs till Idrott- och föreningsnämnden.
2. Idrott- och föreningsnämnden får i uppdrag att säkerställa fortsatt verksamhet på gården genom den driftsform nämnden anser lämplig.

Yrkandet

Stadsledningskontoret har berett uppdraget ” att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening” och presenterar i tjänsteutlåtandet ett antal rekommendationer och alternativ. Stadsledningskontoret förespråkar att uppdraget förklaras fullgjort och att ansvaret för Bergums fritidslantgård överförs från socialnämnd nordost till idrott- och föreningsnämnden. Vi delar dessa slutsatser.

Vad gäller verksamheten på gården fanns tidigt en intresserad förening som önskade överta verksamheten. Förutom att driva den öppna gården skulle även daglig verksamhet samt ett ekologiskt jordbruk drivas. Föreningen deklarerade även tidigt att de ämnade driva verksamheten genom ett SVB-bolag (aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning). Stadsledningskontoret lyfter fram olika möjligheter för driften på gården: Upphandling, idéburet-offentligt partnerskap eller egen regi. Vi anser att det är positivt om en lokal aktör med stort engagemang kan driva gården vidare. Vi noterar att ett SVB-bolag inte kan motta föreningsbidrag från Göteborgs stad, men att det kan ingå i ett idéburet-offentligt partnerskap. Dock bedömer vi att idrotts-och föreningsnämnden själva får avgöra hur verksamheten bäst bedrivs på lång sikt när de nu övertar ansvaret. Tills idrotts- och föreningsnämnden fattat beslut kan verksamheten drivas vidare som idag.

Tilläggsyrkande

Centerpartiet

2022-11-18

2.1

Tilläggsyrkande angående – Återrapportering av uppdraget att överlämna driften av Bergums fritidslantgård till en förening

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Idrott- och föreningsnämnden får i uppdrag att utreda föreningsbidragsmodellen för att se om denna också kan innefatta aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (SVB-bolag).

Yrkandet

Ärendet om Bergums fritidslantgård påvisar den problematik som finns gällande vilka som kan få stöd av kommunen och på vilket sätt, gällande exempelvis IOP:er eller föreningsbidrag. Göteborgs stads samarbete med civilsamhället är ovärderligt för att kunna skapa en jämlik stad och staden behöver kunna vara öppen för olika stödformer till hela civilsamhället så länge det går att säkerställa att medlen går till rätt saker. Av denna anledning bör en utredning göras, för att utreda om även SVB-bolag skulle kunna tilldelas föreningsbidrag.

Tilläggsyrkande
2022-10-28

Ärende nr: KS 2022-11-02, 2.2.1, Dnr: 0499/20

Tilläggsyrkande angående – Återrapportering av uppdraget att överlämna driften av Bergums fritidslantgård till en förening.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att skyndsamt och i samarbete med berörda nämnder tillse att nödvändig renovering av Bergums fritidslantgård genomförs.

Tilläggsyrkandet

I ärendet framgår att Bergums Lantgård anges vara i behov av renovering vilken Fastighetskontoret uppskattat till 3-4 miljoner kronor. Det är ett välkänt faktum att regelbundna renoveringar och reparationer av byggnader i längden innebär dels en betydligt lägre kostnad sett över tid dels att värdet på byggnader bibehålls så långt det är möjligt. Att låta byggnaderna förfalla leder till onödigt stora kostnader och omfattande framtida insatser.

Stadsledningskontoret får tillsammans med berörda nämnder säkerställa att Bergums fritidslantgård får det underhåll gården är i behov av.

Till den del de aktuella renoveringsinsatserna är orsakade av de som idag bedriver verksamhet på gården, så skall kostnaden läggas på dem.

Till den del de aktuella renoveringskostnader är orsakade av från stadens sida eftersatt underhåll så skall denna kostnadsdel inte belasta verksamheten på gården.

Genom att motverka eftersatt underhåll, är det betydligt lättare för staden att finna en aktör som har intresse samt förmåga att långsiktigt bedriva en stabil verksamhet på Bergums Fritidslantgård. En renovering innebär potentiellt även ett högre försäljningspris i det fall staden beslutar om en försäljning.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-10-10

Diarienummer 0499/20

Handläggare

Johan Pfeiffer

Telefon: 031-368 02 38

E-post: johan.pfeiffer@stadshuset.goteborg.se

Återrapportering av uppdraget att överlämna driften av Bergums fritidslantgård till en förening

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag 2020-02-05 § 88 till stadsledningskontoret att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening avslutas.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav 2020-02-05 § 88 i uppdrag till stadsledningskontoret att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening. Redan i anslutning till att uppdraget gavs identifierades en intressent till att driva gården. Den intresserade föreningen ville driva en verksamhet som förutom den öppna gården även skulle inbegripa daglig verksamhet samt ett ekologiskt jordbruk. Föreningen deklarerade även tidigt att de ämnade driva verksamheten genom ett SVB-bolag (aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning). Omfattningen på den planerade verksamheten medför att intressenten behöver komma överens med tre olika huvudmän inom Göteborgs Stad. Stadsledningskontoret bedömer att det finns förutsättningar för att de ska hitta överenskommelser med fastighetsnämnden beträffande arrendet och nämnden för funktionsstöd beträffande ansökan om att utföra daglig verksamhet. Däremot ser kontoret inte att intressenten kommer kunna få föreningsbidrag från idrotts- och föreningsnämnden då verksamheten ska drivas i bolagsform.

Stadsledningskontoret bedömer därmed att det för närvarande inte finns förutsättningar för att utföra kommunstyrelsens uppdrag från 2020-02-05 § 88 och att det behövs ett nytt politiskt ställningstagande beträffande Bergums fritidslantgård.

För att fortsatt hitta en så likvärdig hantering som möjligt av stadens lantgårdar föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen i första hand bör förorda att kommunfullmäktige överför ansvaret för Bergums fritidslantgård från socialnämnd Nordost till idrotts- och föreningsnämnden samtidigt som nämnden tillförs budget för verksamheten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Verksamheten för den öppna gården bedöms av idrotts- och föreningsförvaltningen kosta 1 600 tkr/år, vilket nämnden också har äskat i sina verksamhetsnomineringar. Detta belopp rymmer inte kostnaden för arrendet vilket för närvarande ligger på 305 tkr/år. Det tidigare resursnämndsuppdraget hade en budget på 710 tkr vilken överfördes till socialnämnd Nordost. Gården var samtidigt underfinansierad med 1 700 tkr/år enligt bedömning från stadsdelsnämnden Angered som tidigare var huvudman. I samband med att uppdraget gavs beslutade kommunstyrelsen att 1 700 tkr skulle överföras från arenautredningen till socialnämnd Nordost under 2021 för att täcka driftunderskottet. Denna finansiering kvarstod dock inte 2022. För att fortsatt bedriva verksamhet på Bergums fritidslantgård behövs således en budget på mellan 1 900- 2 400 tkr.

Övriga fritidslantgårdar har visat på möjligheten till en relativt stor självfinansieringsgrad. Stadsledningskontoret bedömer dock att självfinansiering av verksamheten på Bergums fritidslantgård under en uppstartsperiod kan förväntas vara låg men att det bör finnas möjlighet att öka denna med tiden.

Kostnadsbedömningen ovan utgår från en situation där fritidslantgården är i ett arrenderbart eller uthyrbart skick. Såväl intressenten som fastighetskontoret gör bedömningen att underhållet på gården i dagsläget är eftersatt. Fastighetskontoret uppskattar att reinvesteringsbehovet uppgår till ca 3 - 4 mnkr. Omfattningen av reinvesteringarna kommer påverka arrendekostnaden varpå stadsledningskontoret bedömer att det kommer krävas en budget närmare det högre beloppet i spannet ovan, dvs ca 2 400 tkr.

710 tkr av dessa kan omfördelas från nuvarande huvudman, dvs socialnämnd Nordost. Resterande del av budgeten finns idag inte utan behöver omhändertas inom ordinarie budgetprocess.

Bedömning ur ekologisk dimension

Beroende på framtida verksamhetsinriktning kommer den ekologiska dimensionen att påverkas. Ett inkluderande av ett utvecklat ekologiskt jordbruk kan bidra positivt samtidigt som det nu inte går att värdera detta i förhållande mot att fastighetsnämnden arrenderar ut marken som ett rent jordbruksarrende, utan den öppna verksamheten.

Bedömning ur social dimension

Bergums fritidslantgård fyller en funktion som besöksmål för såväl skolklasser som allmänheten i närområdet. Lantgården har därtill utgjort en meningsfull tillvaro för brukare inom den dagliga verksamheten.

Bilaga

1. Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2020-02-05 § 88

Ärendet

Kommunstyrelsen gav 2020-02-05 § 88 i uppdrag till stadsledningskontoret att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening. Stadsledningskontoret bedömer att det för närvarande saknas förutsättningar för att genomföra uppdraget varpå kontoret förordar att uppdraget avslutas till förmån för ett nytt uppdrag beträffande Bergums fritidslantgård.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen gav 2019-08-21 § 595 i uppdrag till stadsledningskontoret att skyndsamt utreda förutsättningarna för att samla det fulla kommunala ansvaret för stadens lantgårdar på en huvudman. Stadsledningskontorets utredning konstaterade att fritidslantgårdarna, bortsett från Bergums fritidslantgård, i huvudsak var samlade på en huvudman. Fastighetsnämnden äger gårdarna och arrenderar ut dem till olika föreningar. Föreningarnas verksamhet delfinansieras sedan genom bidrag från idrotts- och föreningsnämnden. Utifrån dessa slutsatser uppdrog kommunstyrelsen 2020-02-05 § 88 till stadsledningskontoret att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening.

Redan i anslutning till att uppdraget gavs identifierades en intressent. Den intresserade föreningen ville driva en verksamhet som förutom den öppna gården även skulle inbegripa daglig verksamhet samt ett ekologiskt jordbruk. Konsekvensen av detta blev att föreningen behövde diskutera och sedan komma överens med tre olika nämnder inom Göteborgs stad då fastighetsnämnden arrenderar ut marken och idrotts- och föreningsnämnden hanterar bidrag för verksamheten. För utförandet av den dagliga verksamheten behövs det sedan slutas ett avtal med nämnden för funktionsstöd. Innan föreningen kan bli godkända leverantörer för daglig verksamhet behövde de även genomgå en tillståndsprövning hos IVO. Detta visade sig bli en utdragen process på nästan ett år. Tidigt i processen deklarerade föreningen även att de ämnade starta ett SVB-bolag för att driva verksamheten i.

Trots att föreningen nu enligt uppgift har fått tillstånd från IVO har de valt att dra tillbaka sin ansökan om att bedriva daglig verksamhet åt Göteborgs stad. Anledningen antas vara att samtalen med de övriga parterna (fastighetskontoret och idrott- och föreningsförvaltningen) inte har nått framgång. Föreningen och fastighetskontoret gör olika bedömningar om omfattningen av de reinvesteringar som fastighetsägaren behöver genomföra för att få gården i ett arrenderbart skick. Samtidigt har idrotts- och föreningsförvaltningen informerat dem om att de inte har möjlighet att ge föreningsbidrag till ett bolag. Idrotts- och föreningsförvaltningen har erbjudit intressenten hjälp med att bilda en förening för ändamålet men de har varit tydliga med att de endast vill driva anläggningen genom ett SVB-bolag.

Socialnämnd Nordost, som alltjämt är huvudman för verksamheten, avser nu säga upp sitt arrende och planerar att avveckla verksamheten under vintern.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att dialogerna med intressenten nu pågått i över 2 år utan att ha nått framgång. Utifrån omfattningen på den verksamhet som intressenten avser bedriva behöver de föra dialog med tre olika nämnder inom Göteborg stad. Utan att föregå andra nämnders beslut bedömer stadsledningskontoret det som att det finns förutsättningar för intressenten att komma överens med såväl fastighetsnämnden som nämnden för funktionsstöd. Däremot medger nuvarande uppdrag inga förutsättningar för staden att finansiera verksamheten när den bedrivs i bolagsform. Uppdraget var formulerat som att driften skulle överlämnas till en förening och stadens möjligheter att finansiera genom ett föreningsbidrag ter sig omöjligt när den enda intressenten ämnar bedriva verksamheten i bolagsform.

Enligt 2 kap. 8 § KL får kommuner och regioner genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det. Det är en restriktiv hållning kring vad som kan anses vara synnerliga skäl. Som exempel kan det anses föreligga synnerliga skäl om det i en glesbygdskommun krävs stöd till enskild näringsidkare för att upprätthålla en grundläggande servicenivå. Stadsledningskontoret bedömer dock att det inte kan anses föreligga synnerliga skäl i detta fall.

För att komma vidare i processen bedömer stadsledningskontoret att det krävs ett förändrat uppdrag. Stadsledningskontoret har identifierat följande handlingsalternativ:

1. Bergums fritidslantgård läggs ner och fastighetsnämnden arrenderar ut jordbruksmarken till en privat jordbrukare eller liknande.
2. Bergums fritidslantgård drivs vidare i egen regi.
3. Driften av Bergums fritidslantgård upphandlas. Ansvaret för gården läggs förslagsvis på Idrotts- och föreningsnämnden som sedan upphandlar driften. En upphandling av en verksamhet med differentierat innehåll är dock inte okomplicerad och eventuella risker med ett sådant uppdrag har inte utretts i detalj.
4. Staden ingår ett IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) med en förening eller ett SVB-bolag och driver fritidslantgården via samverkan. Ansvaret för fritidsgården läggs även här lämpligen på Idrotts- och föreningsnämnden som har erfarenhet av IOP. Även detta alternativ rymmer en del komplikationer.

Utav de tre alternativa vägarna för att bevara fritidslantgården är alternativet att driva vidare i egen regi belagt med minst risk samtidigt som det alternativet avviker mest från det ursprungliga uppdraget om att hitta en likvärdig hantering av stadens samtliga fritidslantgårdar.

För att fortsatt hitta en så likvärdig hantering som möjligt för stadens lantgårdar föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen i första hand bör förorda att kommunfullmäktige överför ansvaret för Bergums fritidslantgård från socialnämnd Nordost till idrotts- och föreningsnämnden samtidigt som idrotts- och föreningsnämnden beviljas den budget för driften av gården som nämnden har ansökt om via sina verksamhetsnomineringar. Budgeten bör därtill utökas med medel för att täcka arrendekostnaden så att den totala budgeten för fritidslantgården hamnar i det uppskattade spannet på 1 900 – 2 400 tkr. Med tanke på det eftersatta underhållet bedömer stadsledningskontoret att det krävs en budget i det högre spannet men det bör också

finnas möjlighet att ställa krav på viss självfinansiering. 710 tkr av dessa kan omfördelas från nuvarande huvudman, dvs socialnämnd Nordost. Resterande del av budgeten finns idag inte utan behöver omhändertas inom ordinarie budgetprocess.

Idrotts- och föreningsnämnden får därefter i uppdrag att säkerställa fortsatt drift av gården genom det sätt som nämnden bedömer som lämpligast, antingen genom att upphandla driften eller genom att ingå ett IOP. Om ansvar och budget överförs till idrotts- och föreningsnämnden kvarstår alltså möjligheten att överlämna driften till en förening, ifall en sådan möjlighet skulle öppna sig.

Oavsett handlingsalternativ behöver utförandet av den dagliga verksamheten hanteras inom det ordinarie ansökningsförfarandet hos nämnden för funktionsstöd. Därtill behöver fastighetsnämnden skyndsamt åtgärda det eftersatta underhållet på gården så att det finns förutsättningar för att driva en fritidslantgård.

För att det överhuvudtaget ska finnas en verksamhet att bedriva framgent är det av vikt att socialnämnd Nordost upprätthåller verksamheten fram tills att en ny huvudman utses.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningarna för att samla det fulla kommunala ansvaret för stadens lantgårdar på en huvudman

§ 88, 0790/19

Beslut

Enligt yrkande från MP, V och D med tillägg enligt yrkande från MP och V den 31 januari 2020:

1. Kommunstyrelsen uppdrag 2019-08-21 § 595 till stadsledningskontoret att skyndsamt utreda förutsättningarna för att samla det fulla kommunala ansvaret för stadens lantgårdar på en huvudman förklaras fullgjort.
2. Kommunstyrelsen uppdrag 2019-08-21 § 595 till stadsledningskontoret att skyndsamt utreda hur en långsiktig lösning för stadens lantgårdar, främst vad gäller finansiering, kan åstadkommas, exempelvis i samverkan med ideella aktörer förklaras fullgjort.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder skyndsamt överlämna driften av lantgårds- och besöksverksamheten på Bergums fritidslantgård till en förening.
4. 1 700 tkr tas från arenautredningen och överförs till SDN Angered resursnämndsuppdrag för fortsatt drift av verksamheten vid Bergums fritidslantgård under år 2020, medan en mer långsiktig lösning arbetas fram.

Tidigare behandling

Bordlagt den 15 januari 2020, § 34.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 14 november 2019.

Återremissyrkande från SD den 10 januari 2020.

Yrkande från MP, V och D den 3 februari 2020.

Tilläggsyrkande från M, L och C samt särskilt yttrande från KD den 5 februari 2020.

Tilläggsyrkande från MP och V den 31 januari 2020.

Yttrande från S den 5 februari 2020.

Yrkanden

Emmyly Bönfors (C) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från M, L och C den 5 februari 2020 med justeringen att beslutssats 2 ska vara likalydande med beslutssats 2 i yrkandet från MP, V och D samt avslag på tilläggsyrkande från MP och V den 31 januari 2020.

Karin Pleijel (MP) och Martin Wannholt (D) yrkar bifall till yrkande från MP, V och D den 3 februari 2020 och tilläggsyrkande från MP och V den 31 januari 2020.

Marina Johansson (S) yrkar bifall till yrkande från MP, V och D den 3 februari 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar att ärendet ska återremitteras i enlighet med yrkande från SD den 10 januari 2020.

Propositionsordning

Ordföranden Axel Josefson (M) ställer först propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunstyrelsen beslutat avgöra ärendet vid dagens sammanträde. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för ärendets avgörande idag och Nej för ärendets återremiss.”

Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti (S), Helene Odenjung (L), Martin Wannholt (D), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Marina Johansson (S), Grith Fjeldmose (V), Jessica Blixt (D), Emmyly Bönfors (C), Jonas Attenius (S) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (12).

Jörgen Fogelklou (SD) röstar Nej (1).

Kommunstyrelsen beslutar med tolv röster mot en att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutar härafter att bifalla beslutssatserna i yrkandet från MP, V och D och tilläggsyrkandet från M, L och C med viss justering.

Propositionsordning

Ordföranden ställer härafter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkande från MP och V och finner att det avslagits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för avslag och Nej för bifall till tilläggsyrkande från MP och V:

Helene Odenjung (L), Hampus Magnusson (M), Emmyly Bönfors (C) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (4).

Daniel Bernmar (V), Martin Wannholt (D), Karin Pleijel (MP), Grith Fjeldmose (V) och Jessica Blixt (D) röstar Nej (5).

Blerta Hoti (S), Marina Johansson (S), Jörgen Fogelklou (SD) och Jonas Attenius (S) avstår från att rösta (4).

Protokollsanteckningar

Elisabet Lann (KD) antecknar följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat Ja i båda omröstningarna.

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 5 februari 2020.

Representanterna från S antecknar som yttrande en skrivelse från den 5 februari 2020.

Reservationer

Ordföranden Axel Josefson (M), Helene Odenjung (L), Hampus Magnusson (M) och Emmyly Bönfors (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande: Vi i Alliansen reserverar oss mot beslutet att avsätta 1,7 miljoner kronor från arenautredningen till Bergums fritidslantgård. Uppdraget att genomföra en överlämning ska ske skyndsamt. Vi vet att det finns intresse från föreningslivet att ta över gården, så en överlämning bör också kunna ske inom snar framtid. Att då tillföra ekonomiska medel för att täcka hela årets drift saknar konsekvensanalys. Det är dessutom anmärkningsvärt att oppositionen genomför denna budgetrockad när de själva inte avsatt dessa medel i sina respektive årsbudgetar för 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2020-02-18

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar